

**Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка**

III Міжнародна науково-практична конференція

**«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

**до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук, професора
Пилипенка Юрія Володимировича**

III International Scientific and Practical Conference

**«ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT IN THE CONTEXT
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

**dedicated to memory of doctor of agricultural sciences, professor
Pylypenko Yurii**

III Международная научно-практическая конференция

**«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

**посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук, профессора
Пилипенко Юрия Владимировича**

*22-23 жовтня 2020 р.
м. Херсон*

ОЛДІПЛЮС
2020

УДК 504(063)
Е45

Друкується за рішенням
Оргкомітету Конференції від 12.10.2020.

Відповідальні за випуск: Дюдєва О.А., Євтушенко О.Т.

Третя Міжнародна науково-практична конференція «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку» : збірник матеріалів (22-23 жовтня 2020, м. Херсон, Україна) – Херсон : «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020. – 960 с.

ISBN 978-966-289-438-7

Збірник містить матеріали III-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку» за такими основними напрямками: теоретичні та прикладні екологічні дослідження; моделювання та прогнозування стану навколишнього середовища; актуальні питання сучасної іхтіології та аквакультури; стійкий розвиток лісового господарства; екологічні та соціально-економічні аспекти сталого розвитку; сучасні проблеми використання, відтворення та охорони природних ресурсів в контексті сталого розвитку; зміни клімату та їх наслідки для природних екосистем; екологічні та інноваційні технології у сільському господарстві; сучасні підходи до методики викладання дисциплін природничого напрямку.

Конференцію проведено за підтримки Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України, Державного агентства рибного господарства України, Інституту агроекології і природокористування НААН України, Інституту рибного господарства НААН України, Мережі центрів аквакультури Центральної та Східної Європи (NACEE), Херсонської обласної державної адміністрації, державних та приватних підприємств рибної галузі в Херсонській області.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та об'єктивність наданої інформації.

УДК 504(063)

ISBN 978-966-289-438-7

© ХДАУ, 2020
© «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020

Література

1. Гром М.М. Впорядкування мисливських угідь : навч. Посібник. Львів : УкрДЛТУ, 2003. 106 с.
2. Настанова з упорядкування мисливських угідь. К. : Вид-во Держкомлісу України, 2002. 113 с.
3. Татаринів К.А. Раціональне ведення мисливського господарства / М.П. Рудишин, Г.М. Мурський, К.А. Татаринів. Львів : Каменяр, 1987. 184 с.
4. Харченко Н.Н. Охотоведение: Учебник. М.: МГУЛ, 2002. 370 с.

А.В. Захарова, М.Ф. Головащенко

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

kaf_lis@ukr.net

ЩОДО РОЗВИТКУ ОСЕРЕДКУ ЗВИЧАЙНОГО СОСНОВОГО ПИЛЬЩИКА В СОСНЯКАХ ДП «ЗБУР'ІВСЬКЕ ЛМГ»

В штучних насадженнях сосни ДП «Збур'ївського ЛМГ» осередок звичайного соснового пильщика знаходився в депресивному стані, через впадання в діапаузу протягом 2014-2016 років [1; 3]. У 2020 році нами було відмічено інтенсивний спалах з мозаїчним пошкодженням як в зріджених насадженнях сосни, так і в більш повнотних. Найбільше пошкодження спостерігалось в лісових культурах сосни, що зростають в сухих і свіжих гігротопах борів і суборів (A_1 , A_2 , B_1 , B_2). Середня вага одного кокона самки (II генерації) – 110 мг, 120 мг, 158 мг відповідала II, III фазі спалаху шкідника.

Оскільки ліси Нижньодніпров'я знаходиться в зоні постійних спалахів осередків звичайного соснового пильщика, яка за кліматичними характеристиками є оптимальною для масового розмноження шкідника, то розвиток звичайного соснового пильщика відбувається за двома генераціями та можливими частковими діапаузами [3].

Поточні дослідження показали суттєве зменшення діапазуючого запасу шкідника в лісовій підстилці, понад 50 % від ураження грибними хворобами та дії ентомофагів (їздці, мухи тахіни) та інші.

Нами також було проведено детальне осіннє обстеження в осередках звичайного соснового пильщика по коконах шкідника. Відібраний лісопатологічний матеріал, кокони звичайного соснового пильщика, для проведення лабораторного аналізу, з метою визначення

діапазуючого запасу шкідника в лісовій підстилці та прогнозування загрози пошкодження соснових насаджень на 2020 рік. По результатах лабораторного аналізу лісопатологічного матеріалу, коконів звичайного соснового пильщика, проведеного за участі лабораторії ДСЛП «Херсонлісозахист» було визначено показники діапазуючої популяції шкідника в лісових масивах ДП «Збур'ївське ЛМГ».

З'ясовано, що осередок звичайного соснового пильщика по ДП «Збур'ївське ЛМГ» на початку 2020 року становив 2873 га з передбачуваним ступенем загрози пошкодження лісових насаджень на весну 2021 року по I генерації розвитку:

- 0–25 % на площі 2496 га;
- 26–50 % на площі 114 га;
- 51–75 % на площі 54 га;
- 76–100 % на площі 209 га.

Весною 2021 року виходу шкідника з діапаузи до прогнозованого з осені не відмічено. В подальшому в насадженнях сосни виявлено відродження шкідника – поодинокі гнізда в кронах дерев.

Висновки. У 2020 році відбувся інтенсивний спалах звичайного соснового пильщика з мозаїчним пошкодженням, як в зріджених насадженнях сосни так і в більш повнотних.

Найбільше пошкодження відмічене в лісових культурах сосни, що зростають в сухих і свіжих гігротобах борів і суборів (A_1 , A_2 , B_1 , B_2).

Передбачуваний ступінь загрози пошкодження лісових насаджень ДП «Збур'ївське ЛМГ» звичайним сосновим пильщиком на весну 2021 року по I генерації розвитку, наступний:

- 0–25 % на площі 2496 га;
- 26–50 % на площі 114 га;
- 51–75 % на площі 54 га;
- 76–100 % на площі 209 га.

Література

1. Мешкова В.Л., Назаренко С.В. Динаміка площ осередків комах-хвоєгризів у соснових насадженнях Цюрупинського ДЛМГ. *Лісівництво і агролісомеліорація*. Харків, 2002. Вип. 103. С. 53–56.
2. Мешкова В.Л. Бальна оцінка принадності ділянок насаджень для комах-хвоєлистогризів. *Лісівництво і агролісомеліорація*. Вип. 104 Харків: УкрНДІЛГА, 2003. С. 182–190.
3. Мешкова В.Л. Сезонное развитие хвоелистогрызущих насекомых. Харьков: Новое слово, 2009. 396 с.